

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om Bottenhavets nationalpark

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om Bottenhavets nationalpark. Genom att inrätta en nationalpark skyddas i nord-sydlig riktning ett ca 160 km långt havsområde med därtill hörande skärgård i Bottenhavet samt vissa områden vid kusten. Områdena i nationalparken består till största delen av statens allmänna vattenområden, av vilka en del ingår i Europeiska gemenskapens nätverk Natura 2000. Markområdena i nationalparken hör både till nätverket Natura 2000 och till nationella naturskyddsprogram, närmast riksomfattande strandskyddsprogram.

Det föreslagna området för Bottenhavets nationalpark är i statens ägo och har en areal på ca 91 200 ha. Av arealen är ca 1 542 ha statligt ägda markområden, ca 4 748 ha statsägda privata vattenområden och ca 84 910 ha statens allmänna vattenområden. När nationalparken har inrättats är avsikten att införliva ca 1 200 ha som ägs av Raumo stad till nationalparken.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläget och propositionens mål

1.1 Det nuvarande nätet av nationalparker

Nätet av nationalparker i Finland har målmedvetet utvecklats sedan 1980-talet. För närvarande finns det 35 nationalparker i vårt land. I norra Finland finns endast 8 nationalparker men de har stora arealer. De 27 nationalparkerna i södra Finland har betydligt mindre arealer än de i norr men de är relativt väl naturgeografisk placerade och representerade.

I Finlands havsområden har hittills inrättats 4 nationalparker: Östra Finska vikens, Ekenäs skärgårds, Skärgårdshavets och Bottenvikens nationalparker. Av dessa ligger endast Bottenvikens nationalpark i Bottniska viken, alldeles i vikens nordligaste del. Det innebär att det i praktiken inte finns en enda nationalpark på ett 600 kilometer långt avsnitt i Bottniska viken. Genom att inrätta Bottenhavets nationalpark kommer nationalparkerna

till havs att kompletteras betydligt i regionalt hänseende.

1.2 Grunderna för avgränsning av Bottenhavets nationalpark

Nationalparken har avgränsats till statens allmänna vattenområden på naturvetenskapliga grunder. De av statens allmänna vattenområden som föreslagits för nationalparken bildar ett smalt ca 160 km långt bälte i nord-sydlig riktning längs med kusten och ligger både i det yttre och inre havsområdet.

Den nord-sydliga riktningen gör att området är intressant ur vetenskaplig synvinkel och särskilt viktigt med tanke på uppföljning av klimat- och andra miljöförändringar. Vegetationsbältet övergår i området från hemiborealt till borealt. Likaså sker det förändringar i vattnets salthalt. Det är kännetecknande att blåstången förekommer som två olika arter i Bottenhavet. I Bottenhavets södra delar förekommer den större arten *Fucus vesiculosus* och i de norra delarna den mind-

re *Fucus radicans* som år 2005 klassades som en egen art. Den senare anses vara en endemisk art.

Nordliga och sydliga växt- och djurarter möts inom nationalparken. Där finns den nordligaste förekomsten av många sydliga arter och den sydligaste förekomsten av många nordliga arter. Ekzonen sträcker sig bara till området kring Nystadstrakten. Bandtång, som är en undervattensväxt, förekommer sällsynt endast i de södra delarna av nationalparken. Av fiskarna har bl.a. svart smörbult, tobiskung, tejstefisk, oxsimpa och tångspigg sin nordligaste utbredning i Bottenhavet. Men harr som leker till havs stöter man på först från mitten av Bottenhavet och norrut. Av de arter som lever på botten har bl.a. sandräkan och tångräkan sin nordligaste utbredning i Bottenhavet och blåmusslan förekommer sparsamt i norra delarna av området.

Till nationalparken har från det här området tagits med huvudsakligen sådana delar av havsområdet som inte är djupare än 20 m där förutsättningarna för att det utvecklas en mångfaldig natur under vattnet och för dess existens är de bästa. Dessa delar av Bottenhavet är mindre övergödda än det sydligare Skärgårdshavet och Östersjön i allmänhet. Vattnet är synnerligen klart och ljuset tar sig ner på djupet. Det skapar goda förutsättningar för assimilering och således biologisk produktion. Den årliga höstväxlingen för med sig syrerikt vatten som är så viktigt för att Bottenhavets vegetationsområden ska må bra ännu på 20 meters djup. På större djup bildas sedimentbotten och inga växter klarar sig i de gyttejölar som finns på botten.

När nationalparken avgränsas på det sätt som föreslås i propositionen finns från ytan neråt alla algzoner: Zonen med blågröna alger, trådalgzonen, blåstångzonen (på ca 0,5-5 m djup) samt rödalgzonen (djupare än 5 m). Innanför det avgränsade området finns även alla typer av strandzoner från ytan neråt: geolitoral (under vattnet endast vid högvatten), hydrolitoral (kan synas ovanför vattenytan vid lågvatten) och sublitoral (alltid täckt av vatten). Det område som består av hav är huvudsakligen öppet vatten, dvs. pelagisk region, som är en viktig miljö för mikroorganismer, dvs. plankton, och många andra arter,

bl.a. fiskar, i ett visst skede av deras livscykel.

Det har föreslagits att nationalparken avgränsas så att det inom dess gränser på över 20 m djup finns några kända sandbankar och en del av de åsformationer som man känner till. De här och många andra bottenområden i nationalparken är särskilt viktiga som fortplantningsområden för naturliga fiskbestånd.

Enligt förslaget kommer Bottenhavets nationalpark med tanke på skyddet av dess naturtyper, såsom sandrev och sandbankar och de naturliga fiskbestånd samt andra arter som förekommer där att stå i en klass för sig bland våra nationalparker. Nationalparken kommer också ur hela Östersjöns synvinkel att utgöra ett av de viktigaste skyddsområdena då det gäller skyddet av naturen under vatten.

1.3 Nationalparkens delområden

Nationalparken föreslås ligga inom följande kommuner: Gustavs, Nystad, Pyhänta, Raumo, Euraåminne, Luvia, Björneborg och Sastmola. Det föreslås att till nationalparken hör delar av Sexmilarens, Nystads, Raumo och Luvia skärgårdar, av Preiviikinlahti samt av Gummandoora - Pooskeri och Oura skärgårdar.

Delområdet *Sexmilarens skärgård* utgör ett synnerligen representativt exempel på södra Bottenhavets natur. Största delen av området består av yttre skärgård och i havszonen av en skärgård med små holmar och kobbar. Då det gäller fågelbeståndet är det ett av de mest värdefulla områdena på sydvästkusten som bör skyddas. Till fågelbeståndet hör många ovanliga och hotade arter såsom sydlig kärnsnäppa, tordmule, sillgrissla, havsörn, labb och skrântärna. Staten äger på det här delområdet ca 65 ha jordområden och ca 210 ha vattenområden.

Det delområde som hör till *Nystads skärgård* sträcker sig från Kajakulma utanför Pyhänta till området utanför Putsaari. Skärgårdszonerna är bland de största i Bottenhavet och djurlivet och växtligheten är representativa. Särskilt på skären i havszonen, såsom Harmaaletot, Sinneskarit och Santakarit är fågellivet synnerligen representativt. Till arterna hör bl.a. bergand, grågås, labb, grav-

and och havsörn. Även ön Vekara som ligger i södra delen av området har en intressant natur. Staten äger 71 % av området. Berggrunden på Vekara innehåller alkaliska bergarter och till följd av det finns på ön krävande växtarter såsom ängsgentiana, rutlåsbräken, kungsmynnta och vitstarr. Till de fågelarter som häckar på Vekara hör utöver vanliga sjöfåglar även arter som är ovanliga i yttre skärgården såsom svarthakedopping och höksångare. Vattnets kvalitet är nästan som i naturtillstånd i det här delområdet. Av Nystads skärgård äger staten ca 530 ha jordområden och ca 17 700 ha vattenområden.

Yttre skärgården i Bottenhavet och skärgården i havszonen är smala i det delområde som ligger i *Raumo skärgård*, vilket innebär att ett utpräglat havsklimat är naturligt för området. Skären och kobbarna i havszonen har mycket blockmark och omgivande vattenområden är grunda och labyrinthiska. Även stränderna i den inre skärgården är rätt öppna. Labyrinthiska och låga grund, särskilt Kalla, Susikari och Bokreivi är värdefulla med tanke på fågelbeståndet. Till arterna hör bl.a. grågås, gravand, bergand och labb. Staten äger på delområdet ca 630 ha jordområden och ca 2 900 ha vattenområden.

Delområdet i *Luvia skärgård* består huvudsakligen av yttre skärgård och havszon. Fågelbeståndet i den yttre skärgården, som är delvis moräntäckt och har blockfält, och skärgården i havszonen, som består av klippor, hör till det mest värdefulla i Bottenhavet. Till beståndet hör bl.a. havsörn, labb, gravand, bergand och ett stort bestånd av grågås. Den största ön i havszonen är Säppi. Den är inte bara ett värdefullt häckningsområde för fåglar utan också en viktig rastplats för flyttfåglar. Av Luvia skärgård äger staten ca 190 ha jordområden och ca 3 400 ha vattenområden.

Preiviikinlahti är en bred, relativt grund havsvik med sandbotten. Stränderna har tidigare utgjort betesmark, men är numera beväxna med vass och buskar. Det fågelbestånd som häckar i området är dock det mest mångsidiga i vårt land. Området är även en av få och viktiga rastplatser för arktiska vadarbestånd under flyttningen och även i övrigt en mycket viktig rastplats under flyttningen och ruggningsplats för sjöfåglar. I

området häckar många ovanliga fågelarter, såsom sydlig kärrsnäppa som är hotad i hela landet. Staten äger ca 190 ha stora jordområden och ca 600 ha stora vattenområden i *Preiviikinlahti*.

Delområdet i *Gummandoora-Pooskeri skärgård* består av en omfattande yttre skärgård och holmar i havszonen samt vid kusten av viken Mustalahti och Ahlaistenjokis åmynning. P.g.a. de många skärgårdszonerna har området en rik flora och fauna. Det rika fågellivet omfattar också hotade arter. Mustalahti och Ahlaistenjokis åmynning utgör en övergångszon mellan brackvatten och sötvatten. I området påträffas växtlighet som anpassat sig till dessa speciella växtförhållanden. I detta skärgårdsområde äger staten ca 150 ha jordområden och ca 2 430 ha vattenområden.

Oura skärgård är en cirkelformad skärgårdshelhet som omfattar ett tiotal holmar i den yttre skärgården och havszonen samt ett hundratal skär och grund. Naturen i det här området påminner på många sätt om skärgården i Kvarken. På de stora öarna i mitten av området växer tallskog. Havtorn är allmän på stränderna. Till strändernas växtlighet hör havsarter såsom havssälta, strandrödtoppa och strandglim. Till växtligheten hör även hönsbär som en nordlig art. I *Oura skärgård* finns ett representativt sjöfågelbestånd. Till arterna hör bl.a. havsörn, grågås, bergand, svärta och labb. Till fiskstammen hör havslekande harr. I *Oura skärgård* äger staten ca 35 ha jordområden och ca 80 ha vattenområden. De nordligaste delarna av nationalparken är de jordområden som staten äger i *Kasalanjokisuu*.

1.4 Tidigare skyddsbeslut

Till nationalparkens område hör delar av sammanlagt tio olika områden av gemenskapsintresse (Sites of Community Importance SCI) enligt EG:s habitatdirektiv (92/43/EEG) eller särskilda skyddsområden (Special Protection Areas SSO) enligt EG:s fågeldirektiv (79/409/EEG) som hör till nätverket Natura 2000. Dessa är Sexmilarens skärgård *FI0200152* (SPA), Katanpää *FI0200172* (SCI), Nystads skärgård

FI020072 (SPA/SCI), Raumo skärgård *FI0200073* (SCI), Luvia skärgård *FI0200074* (SPA/SCI), Preiviikinlahti *FI0200151* (SPA/SCI), Preiviikinlahti *FI0200080* (SCI), Gummandooraa skärgård *FI0200075* (SPA/SCI), Pooskeri skärgård *FI0200076* (SPA/SCI), Oura skärgård *FI0200077* (SCI) och Kasalanjokisuu *FI0200033* (SCI).

I fråga om nationella skyddsbeslut gäller för områdena särskilt statsrådets principbeslut av den 20 december 1990 om ett riksomfattande strandskyddsprogram (RSO). Följande områden som ingår i propositionen hör till strandskyddsprogrammet: Sexmilarens skärgård (RSO:15), Nystads skärgård (RSO:19), Raumo skärgård (RSO:20), Luvia skärgård (RSO:21), Gummandooraa och Pooskeri skärgård (RSO:22) samt Oura skärgård (RSO:23). För Preiviikinlahti gäller statsrådets principbeslut av den 3 juni 1982 om ett riksomfattande fågel- och vattenskyddsprogram (LVO, kohde T-P:33). Dessutom ingår vissa mindre områden i statsrådets principbeslut av den 13 april 1989 om ett riksomfattande lundskyddsprogram.

Genom den föreslagna lagen kommer det skydd som motsvarar målen för skydd av ovan nämnda områden som ingår i nätverket Natura 2000 då det gäller de statsägda områdena att genomföras på det sätt som förutsätts i 68 § i naturvårdslagen. Genom den föreslagna lagen vidtas även slutligen skyddsåtgärderna för de områden som ingår i de principbeslut av statsrådet som nämns ovan, till den del områdena är statsägda.

Områdena ingår till många delar som reserverade skyddsområden i Satakunta och Egentliga Finlands regionplaner samt i Helcoms skyddsområden i Östersjön (Baltic Sea Protected Areas). Genom lagförslaget verkställs även statsrådets redogörelse om utmaningarna då det gäller Östersjön och om Östersjöpolitiken från 2009.

När Bottenhavets nationalpark inrättas kommer en representativ och omfattande del av Bottniska vikens havsområde och yttre skärgård att omfattas av permanent skydd. Det är även målet för inrättandet och skötseln av nationalparken att samordna skyddet och annat bruk av området så att parkens områden bevaras i så naturligt tillstånd som möjligt. Ett särskilt mål är att bevara ekosystemet

under vattnet som har ett bristfälligt skydd samt det värdefulla fågelbeståndet i området.

Den föreslagna nationalparken i Bottenhavet uppfyller i fråga om naturvärden de allmänna förutsättningar som ingår i 10 § 2 mom. i naturvårdslagen (1096/1996).

De områden som nationalparken avses omfatta är i statens ägo, och parkens areal är över tusen ha. Området har betydelse som allmän natursevärdhet och med tanke på det allmänna intresset för naturen. Det uppfyller också de särskilda förutsättningar för inrättande av en nationalpark som anges i 11 § i naturvårdslagen.

2 Propositionens konsekvenser

2.1 Anskaffning av områden

I närheten av eller direkt angränsande till Bottenhavets nationalpark finns flera till Natura 2000 –nätverket eller till det nationella strandskyddsprogrammet hörande områden, vilkas skydd inte ännu förverkligats. För landområden hörande till dessa program förverkligas skyddet antingen genom att anskaffa områdena till staten eller genom att fridlysa dem som privata naturskyddsområden.

Privata naturskyddsområden införlivas inte i nationalparken. Områden anskaffade till staten blir i regel inte heller en del av nationalparken. I samband med anskaffningen kan dock vissa områden som angränsar eller ligger i närheten av nationalparken införlivas med den. Dessa utgörs av oobbyggda skärgårdar, holmar och kobbar som hör till Natura 2000 –nätverket eller till det nationella strandskyddsprogrammet och som redan från början till största del ingår i nationalparken. I syfte att öka nationalparkens naturvetenskapliga betydelse är Preiviikinlahti i Björneborg särskilt viktig. Vikens central slam- och strandområden som angränsar till nationalparken anskaffas till staten som en del av nationalparken då skyddet av Natura 2000 –området förverkligas.

Vattenområden som hör till Natura 2000 –nätverket anskaffas inte till staten för att införlivas med nationalparken. Riksdagen behandlar som bäst en förändring av naturvårdslagens 22 § som skulle göra det möjligt att fastighetstekniskt införliva områden i na-

tionalparken. Detta tillvägagångssätt används inte för Bottenhavets nationalpark. Bottenhavets nationalpark utvidgas, förutom i de ovan nämnda fallen, enbart genom att ändra den lag med vilken nationalparken inrättas.

Områden anskaffas inom ramen för de anslag som särskilt anvisas i statsbudgeten för detta ändamål varje år.

2.2 Kostnader för inrättandet av nationalparken

Inrättandet av nationalparken föranleder staten merkostnader för skötsel och användning av nationalparken. Forststyrelsen som svarar för förvaltning och skötsel av nationalparken har bedömt att användningen av Bottenhavets nationalpark föranleder kostnader till ett belopp av 185 000 euro per år. Dessutom kräver inledandet av nationalparkens verksamhet årligen ett tillägg på 150 000 euro i anslagen under de första fem åren. Kostnaderna för nationalparkens fastighetsbildning och märkning beräknas uppgå till ca 200 000 euro. Täckandet av dessa merkostnader övervägs särskilt när man beslutar om anslag för skydd och användning av naturskyddsområden.

Då statsrådet den 2.10.2009 gjorde sitt principbeslut om inrättandet av Bottenhavets nationalpark beslöt man samtidigt att senare anvisa ett anslag på 500 000 euro under moment 35.10.52 (Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter) för kostnader som parkens inrättande föranleder.

2.3 Konsekvenser för miljön

Skyddet av Östersjön är en av regeringens miljöpolitiska tyngdpunkter. Till miljövärden hör som en viktig del skyddet och bevarandet av havets ekosystem på de sätt som anges i naturvårdslagen, dvs. genom att inrätta naturskyddsområden. Det långa skärgårds- och havsområdet i nord-sydlig riktning i Bottenhavet utgör en mötesplats för nordliga och sydliga djur- och växtarter. Området är särskilt viktigt i fråga om naturvärden. Genom dess längd, placering och många andra både biologiska och fysikaliska egenskaper erbjuder området utmärkta möjligheter att följa

även verkningarna av klimatförändringar och andra miljöförändringar i havets ekosystem. Genom att inrätta denna nationalpark kan en avsevärd del av Bottenhavets havs- och skärgårdsnatur få permanent skydd. Att området skyddas har således avsevärd betydelse med tanke på bevarandet av den finländska naturens mångfald. Genom att inrätta nationalparken främjas att både de mål som hör till skyddet av områden som hör till nätverket Natura 2000 och sådana som hör till nationella skyddsprogram uppnås.

2.4 Konsekvenser för fiskuppfödning och havsfiske

Nationalparkens område har på havsområdet avgränsats så att till nationalparken hör främst alla sorters grund och sandbankar under vattnet samt kobbar och skär inom allmänna vatten med omgivande grund. Dessa områden med lekbotten är viktiga med tanke på produktion av naturligt fiskbestånd. Det innebär att man genom att inrätta nationalparken ser till att naturliga fiskbestånd hålls livskraftiga och tryggar att yrkesfisket bevaras i området. Man har dessutom i nationalparksprojektet försökt samordna målen för fiskuppfödning (vattenbruk) med bevarandet av havsfisket och livsmiljön för naturliga fiskbestånd.

På grund av fridlysningsbestämmelserna kan man inte bedriva fiskuppfödning i de vattenområden som hör till själva nationalparken. Nationalparken har dock avgränsats mot havsområdena så att den inte utgör något hinder för utvidgning av fiskuppfödningen på de öppna djupa vattnen väster om nationalparken, ifall fiskuppfödningstekniken möjliggör detta senare. Nationalparken har avgränsats så att det även ger möjlighet till fiskuppfödning på lämpliga områden på statens allmänna vattenområden öster om nationalparken. Vid avgränsningen har man även beaktat den viktiga ställning som spetsen av Pyhämaa udde har med tanke på utveckling av fiskuppfödningen.

När nationalparken har avgränsats har man således beaktat det mål som ingår i det nationella vattenprogrammet enligt statsrådets principbeslut av den 18 juni 2009 och som gäller placering av vattenbruksnäringen i vat-

tenområden som är lämpliga för odlingsändamål och där näringsverksamheten kan samordnas med miljövården i området och med andra behov, i detta fall naturskyddsbehov.

Med tanke på vattenbruket ligger potentiella områden utanför nationalparkens område men dock inom områden som hör till nätverket Natura 2000. Därför bör man dock i tillståndsprövningen oberoende av äganderättsförhållandena alltid beakta de bestämmelser i naturvårdslagen som allmänt gäller nätverket Natura 2000. För det första ska projektets eller planens verkningar på naturtyper och arter som utgör grund för val av Natura 2000 – område alltid bedömas på behörigt sätt. Ifall bedömningen visar att verkningarna av projektet betydligt försämrar de naturtyper eller arter som utgör grund för val av område får enligt lagen inte beviljas tillstånd för genomförande av projektet. Ifall försämringen inte är betydande finns det inte något hinder för att bevilja tillstånd trots att området hör till nätverket Natura 2000.

I Natura 2000 – området kan således bedrivas vattenbruk och inledas en ny verksamhet ifall verksamheten inte betydligt försämrar områdets naturvärden. Saken avgörs från fall till fall av behörigt regionförvaltningsverk, enligt de förutsättningar som föreskrivs i vattenlagen och lagen om miljötillståndsförfarande. Statsrådet har, då det den 20 augusti 1998 godkände Finlands förslag till ett nätverk Natura 2000, uttryckligen konstaterat att på de områden som hör till nätverket kan vidtas nödvändiga åtgärder som hänför sig till vård och användning av vattenresurserna förutsatt att den försämring som avses i lagen inte inträffar.

Nationalparken har således inte någon inverkan på prövningen av ansökningar av fiskuppfödningstillstånd som söks för områden utanför nationalparken.

2.5 Konsekvenserna för vissa energiproduktionsprojekt

I Olkiluoto i Euraåminne i närheten av den nationalpark som ska inrättas finns atomkraftverk som släpper ut sitt kylvatten i havsområdet. Den värmande verkan av kylvattnet sträcker sig i viss mån in på national-

parkens vattenområde, varav största delen hör till nätverket Natura 2000. När man överväger att bevilja tillstånd för atomkraftverk enligt vattenlagen och lagen om miljö-tillståndsförfarande utvärderas verkningarna av kraftverkens värmelaster redan nu enligt de utvärderingsbestämmelser för nätverket Natura 2000 som ingår i naturvårdslagen. Inrättandet av nationalparken för inte med sig några ändringar i denna utvärdering och till målen för nationalparken hör inte heller sådana faktorer som skulle försvåra atomkraftverkens verksamhet.

I området finns inga produktionsprojekt för vindkraft. Det område utanför Reposaari i Björneborg som i landskapsplanen har använts för en vindpark har lämnats utanför nationalparken.

2.6 Andra konsekvenser för näringsverksamheten och den regionala ekonomin

Bottenhavets havsområde har hållits rätt rent. Verkningarna av eutrofieringen på havets ekosystem är synbart mindre än t.ex. i Finska viken och Skärgårdshavet. Av den anledningen finns det fortfarande i Bottenhavet ett livskraftigt yrkesfiske som målmedvetet utvecklas med samhällliga stödåtgärder. Nystad är en av de starkaste centralorterna på västkusten då det gäller fiskerinäringen, men även i andra kommuner bedrivs yrkesfiske och vattenbruk. År 2006 fanns det t.ex. i Nystad 24 yrkesfiskare som hade fiske som huvudsyssla och värdet av fångsten i fångstruta 47, som täcker Nystadstrakten, uppgick till 1,2 miljoner euro. Utanför Nystad har sammanlagt 10 fiskodlingsanstalter gällande miljötillstånd och årsproduktionen enligt tillstånden uppgår till 570 ton. Alla anstalterna ligger öster om nationalparken i privata vattenområden. Tyngdpunkten för yrkesfisket ligger för närvarande nära kusten och för strömmingsfiske med trål på öppna havet.

Vid inrättandet av nationalparken har man lagt tyngden dels vid att hålla Bottenhavet, dess vatten, havsbotten och grund rena och livskraftiga och dels att trygga att yrkesfisket och naturliga fiskbestånd bevaras. Således stöder inrättandet av nationalparken för sin del yrkesfisket. På statens vattenområden

som ligger innanför byarådet fortsätter fisket med tillstånd som beviljas av Forststyrelsen och dess uthyrning av fiskevatten.

Verkningarna för den regionala ekonomin när nationalparken inrättas kommer från fortsatt traditionellt havsfiske som basera sig på naturligt fiskbestånd och från utveckling av naturturism. Utanför den nationalpark som inrättas finns betydande turisttjänster som kan stöda sig på nationalparken och indirekt utnyttja de attraktioner som finns inom nationalparken och nationalparkens positiva värde. Det återspeglar sig särskilt i utveckling av de företag som sysslar med turism samt samarbetsprojekt mellan olika instanser som hänför sig till branschen.

Bottenhavets nationalpark har goda möjligheter att bli ett betydande mål för naturturism när landskapsförbundens, kommunernas, företagares, olika föreningars och Forststyrelsens samarbete utvecklas. I nationalparken finns många intressanta turistmål som man nyligen har börjat utveckla och vars potential i turisthänseende inte hittills har utnyttjats knappt alls. Dessa är t.ex. Katanpää fästning i Gustavs och Enskärs fyr, Säppi fyr i Luvia och Oura skärgård i Sastmola, och efter att områden som hör till Raumo stad har införlivats med nationalparken, Kylmäpihlaja fyr och Kuuskajaskari fästning.

3 Beredningen av propositionen

Initiativ till inrättandet av nationalparken har tagits samt främjande och planering av projektet har till största delen skett på landskapsnivå. Lokala naturskyddsföreningar föreslog i mitten av 1990-talet att man ska inrätta en nationalpark utanför Nystad och Satakunta. Efter det instämde många andra instanser i förslaget och sedermera blev inrättandet av Bottenhavets nationalpark ett gemensamt mål. Raumo stad har redan länge agerat aktivt då det gäller inrättandet av nationalparken. Inrättandet av Bottenhavets nationalpark har även varit ett av de främsta projekten för förbundet Satakuntaliitto. Man har startat ett projekt för planeringsarbetet. Planeringsarbetet har letts av en ledningsgrupp för projektet och till gruppen har hört representanter för Satakuntaliitto, Raumo stad, dåvarande Sydvästra Finlands miljöcen-

tral, Forststyrelsen och Satakunta naturskyddsdistrikt.

Miljöministeriet drog 2001 upp riktlinjerna för utvecklingsmålen för inrättandet av nya nationalparker under den närmaste tiden. I riktlinjerna ingick bl.a. målet att sammanslå de påbörjade projekten för Sexmilarens och Raumanmeri nationalparker till Bottenhavets nationalpark. I kapitel 11.2 (den biologiska mångfalden) i regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens andra regering förutsätts att man utreder möjligheterna att inrätta Bottenhavets nationalpark. I anslutning till det bad miljöministeriet att Forststyrelsen gör en utredning i saken. Forststyrelsens utredning om förutsättningarna för att inrätta en nationalpark blev färdig den 17 december 2008 (Metsähallituksen selvitys, asiainumero 5760/620/2008).

Statsrådet fattade vid sitt 200-års jubileumssession den 2 oktober 2009 ett principbeslut om inrättande av Bottenhavets nationalpark. Propositionen verkställer de mål som statsrådet satte upp i sitt principbeslut om inrättandet av Bottenhavets nationalpark.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet så att vid beredningen har beaktats både Forststyrelsens ovan nämnda utredning och de utredningar som gjorts upp på regional nivå. Avvikande från Forststyrelsens utredning har i propositionen inte tagits med avgränsningen av det samarbetsområde som omfattar privatägda områden och som sträcker sig djupt in i mellanskärgården och den inre skärgården. Dessutom har man förhandlat om de faktorer som hänför sig till samordning det s.k. fiskeparksprojektet i Nystadstrakten och nationalparksprojektet.

Propositionen sändes på remiss till finans-, arbets- och närings- samt jord- och skogsbruksministerierna, vissa andra statliga ämbetsverk och anstalter, ifråga varande kommuner och landskapsförbund i Egentliga Finland och Satakunta, forskningsanstalterna i regionen, organisationer för fiske och fiskodling, naturskydds- och fågelorganisationer samt organisationer representerande markägare och jägare.

Jord- och skogsbruksministeriet har i sitt utlåtande poängterat behovet av att tillåta en mer utbredd jakt i parken, de andra ministeri-

erna godkänner inrättandet av nationalparken på det föreslagna sättet. Andra statliga ämbetsverk och anstalter ställer sig i regel positivt till inrättandet av nationalparken. Egentliga Finlands förbund och kommunerna i Nystadstrakten motsätter sig att parken utsträcks ända dit i söder. Satakuntaliitto och kommunerna där understöder däremot nationalparkens inrättande i deras region. Fiskeorganisationerna motsätter sig i huvudsak inrättandet av parken eller åtminstone utsträckandet av den till Nystadstrakten. Forskningsanstalterna ställer sig positivt till propositionen och anser att parkens grändragning är vetenskapligt befogad. Naturskydds- och fågelorganisationerna understöder inrättandet av nationalparken och anser att skyddsbestämmelserna i huvudsak är tillräckliga. Markägar- och jaktorganisationerna godkänner inte de föreslagna paragraferna angående reglering av djurbestånden och jakt. Industrins Kraft Abp föreslår i sitt utlåtande förändringar både angående parkens grändragning och propositionens motiveringar och paragrafer.

Propositionens motiveringar har på basen av utlåtandena preciserats och förtydligats. Likaså har vissa förändringar gjorts angående fisket och regleringen av djurbestånden, speciellt de paragrafer i propositionen som gäller gråsäl.

4 Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Avsikten är att till Bottenhavets nationalpark när den inrättats införliva områden som ägs av Raumo stad i den ordning som bestäms i 22 § 2 mom. i naturvårdslagen. Enligt momentet kan ett område som är beläget i anslutning till en nationalpark och ägs av ett annat offentlighetsrättsligt samfund än staten med samfundets samtycke införlivas i nationalparken. Raumo stadsfullmäktige godkände den 15 december 2008 att vissa områden som ägs av staden införlivas som en del av Bottenhavets nationalpark. Dessa områden har en sammanlagd areal av ca 1 500 ha. Dessutom kommer Raumo stad att ansöka om att ca 300 ha stora jordområden som finns i anslutning till nationalparken blir skyddsområden för privatägd mark.

I bilagan till stadsfullmäktiges protokoll ingick de detaljerade villkor som ska uppfyllas för att staden ska överlåta områden till nationalparken. Staten och staden ska dock ännu förhandla särskilt om villkoren för överlåtelsen efter det att riksdagen har godkänt lagförslaget.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 §. Nationalparken. I denna paragraf föreskrivs om inrättandet av Bottenhavets nationalpark enligt 11 § i naturvårdslagen och om det syfte för vilket parken inrättas.

Bestämmelsen i paragrafens 1 mom. är sedvanlig och motsvarar till sin struktur och sitt innehåll motsvarande bestämmelser för inrättande av andra nationalparker.

I paragrafens 2 mom. ingår en specialbestämmelse som hänför sig till inrättande av Bottenhavets nationalpark som tryggar möjligheten att bevara den fiskenäringen som

bedrivs i området. Nationalparken har avgränsats så att där ingår grund, undervattensskär och -åsar med lekbotten som är viktiga med tanke på produktion av naturligt fiskbestånd. När dessa bevaras i naturligt tillstånd stöder det havsfisket som baserar sig på naturligt fiskbestånd. Avsikten är att tillåta fiske i stor utsträckning i nationalparken och för att trygga fiskenäringen är avsikten att skapa förutsättningar även för att inom själva nationalparken reglera djurbestånd som är skadliga för näringen. Den detaljerade bestämmelse som specificerar detta ingår i propositionens 5 §.

2 §. Läge och gränser. I paragrafen föreskrivs att nationalparken inrättas på statsägda områden i Gustavs, Nystads, Pyhänta, Raumo, Euraåminne, Luvia, Björneborgs och Sastmola kommuner. Gränserna för nationalparken har märkts ut på de kartor som fogats till propositionen.

Nationalparken har avgränsats till statsägda jord- och vattenområden. Innanför gränserna finns i stor utsträckning öppet hav på statens allmänna vattenområden, mindre statliga privata vattenområden, enskilda holmar och mindre skär samt kobbar i den inre skärgården. När gränserna har dragits upp har man beaktat även fiskuppfödningens (vattenbruk) behov genom att lämna utanför nationalparken havsområden som särskilt i fråga om vattendjup men även då det gäller strömmar och logistiska egenskaper bäst lämpar sig för fiskuppfödning. Även det område utanför i Björneborg som i landskapsplanen har använts för en vindpark har lämnats utanför nationalparken.

De områden som hör till nationalparken är av typen statsägda fastigheter, statens privata vattenområden och statens allmänna vattenområden. När nationalparken har inrättats bildas av nationalparkens områden en skyddsområdesfastighet varvid tidigare registreringsenheters fastighetstyp ändras.

3 §. Fridlysningsbestämmelser. I paragrafen hänvisas till naturvårdslagen vars bestämmelser om fridlysning av nationalparker jämte undantag, avses gälla i så gott som oförändrad form i Bottenhavets nationalpark. I lagens 13 § ingår bestämmelser om att det är förbjudet att ändra nationalparkens naturliga tillstånd, i 14 § ingår allmänna undantag från fridlysningen och i 15 § tillståndskrävande undantag från ovan nämnda förbud. Utanför tillämpningsområdet blir den bestämmelse i 14 § i naturvårdslagen som tillåter renskötsel i nationalparken. Fridlysningsbestämmelserna innebär att t.ex. vindkraftprojekt och projekt som gäller lyftande av havssand liksom även fiskuppfödning inte är möjligt i nationalparken. De områden som är lämpligast för fiskuppfödning har dock lämnats utanför nationalparkens område.

4 §. Fiske. Fiske skulle vara tillåtet i nationalparken utan att naturvårdslagens fridlysningsbestämmelser det förhindrar. Vid fiske

och skötsel av fiskbestånden skulle man alltså följa fiskelagens (286/1982) bestämmelser i stället för naturvårdslagens. I praktiken betyder detta att både yrkes- och rekreativfiske i nationalparken skulle fortgå som hittills.

5 §. Reglering av djurbestånden. Bottenhavets nationalpark omfattar en avsevärd del av statens allmänna vattenområden som är viktiga för fiskenäringen. För att förebygga och minska skador åt fiskenäringen föreslås i paragrafens 1 moment att jakt på gråsäl skulle tillåtas inom hela nationalparken utan att naturvårdslagens fridlysningsbestämmelser det förhindrar. Vid reglering av gråsälsstammen skulle alltså jaktlagens (615/1993) bestämmelser följas i stället för naturvårdslagens. Vid reglering av gråsälsstammen skulle man följa riktlinjerna i skötselplanen för Östersjöns sälstammar. Dessa utgår bl.a. ifrån att Finlands sälstammar bibehålls livskraftiga och förvaltas så att de kan utnyttjas mångsidigt och hållbart.

Utgångspunkten är att jakt är förbjudet i nationalparker. De nationalparker som ligger i skärgården avviker dock från andra nationalparker i södra Finland då det gäller jaktförbudet. Det innebär att det även i Bottenhavets nationalpark enligt förslaget kommer att vara möjligt att tillåta jakt på statens allmänna vattenområden i vissa delar av nationalparken. Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. tillåts höstjakt på sjöfåglar på fyra av de allmännaste kobbarna i området: Harmaalletto i Nystad, Bokreivi i Raumo, Rähä i Björneborg och Kasalabodan i Sastmola.

Det är skäl att decimera skadligt småvilt såsom minkar, mårhundar t.o.m. rävar i nationalparken. Det skulle också fortfarande vara möjligt att decimera antalet mufflon, som är av främmande ursprung, på ön Säppi. Ovan nämnda åtgärder är möjliga med stöd av den bestämmelse som redan finns i naturvårdslagen (15§ 2 punkt). Decimeringen av antalet mufflon skulle, så som hittills, ske genom jakt utförd av den lokala jaktföreningen.

Med tillstånd av Forststyrelsen blir även drev av älg vid jakt i framtiden tillåtet, ifall riksdagen godkänner den förändring av naturvårdslagen som riksdagen som bäst behandlar. Om naturvårdslagen förändras i föreslagen form blir det i fortsättningen även

möjligt att avlägsna viltarters individer som utanför skyddsområdet förorsakar ett uppenbart hot mot människans säkerhet eller en betydande ekonomisk skada för egendom.

I paragrafens 3 moment ingår också en bestämmelse om möjligheten att reglera storskarvsbestånden inom nationalparken. Storskarven är fridlyst på basen av naturvårdslagen, så regleringen av bestånden är möjlig med tillstånd av Forststyrelsen under förutsättning att naturvårdslagens 49 § och EG:s fågeldirektiv (79/409/ETY) efterföljs.

6 §. Ikraftträdande. I paragrafens 1 mom. ingår en sedvanlig ikraftträdandebestämmelse.

Avsikten är att till nationalparken införliva ön Säppi som hör till Luvia kommun och

som redan tidigare har skyddats som lundskyddsområde genom förordning. När området nu införlivas med nationalparken är det skäl att samtidigt upphäva den tidigare skyddsbestämmelsen som baserar sig på förordning till ovan nämnda delar. En bestämmelse om detta ingår i paragrafens 2 mom.

2 Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om Bottenhavets nationalpark

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Nationalparken

För att skydda naturen under vattenytan på öppet hav i Bottenhavet, dess skärgård och kobbar, kustens våtmarker och de arter som förekommer där och för att vårda deras naturliga omgivning, för att bevara natur- och kulturarvet samt för intresset för naturen, undervisning och forskning liksom även för uppföljning av förändringar i miljön inrättas Bottenhavets nationalpark som är en sådan nationalpark som avses i naturvårdslagen (1096/1996).

När Bottenhavets nationalpark *inrättas tryggas* dessutom ett livskraftigt yrkesfiske genom att särskilt skyddet och återupplivandet av naturliga fiskbestånd främjas och djurbestånd som är skadliga för fisket regleras.

2 §

Läge och gränser

Till Bottenhavets nationalpark hör cirka 91 200 hektar statsägda områden i Gustavs, Nystad, Pyhärinta, Raumo, Euraåminne, Luvia, Björneborg och Sastmola kommuner. I de kartor som ingår som bilaga 1 - 3 till denna lag har statens allmänna vattenområden i nationalparken märkts ut med en röd streckad linje, statens privata vattenområden med mörkblått och statsägd mark med rött.

3 §

Fridlysningsbestämmelser

På Bottenhavets nationalpark tillämpas vad som i 13–15 § i naturvårdslagen föreskrivs om fridlysning, med undantag av 14 § 1 mom. 6 punkten samt 15 § 5 punkten.

4 §

Fiske

Trots bestämmelserna om fridlysning i 13 § i naturvårdslagen är fiske tillåtet i Bottenhavets nationalpark.

5 §

Jakt och reglering av djurbestånden

Trots bestämmelserna om fridlysning i 13 § naturvårdslagen är jakt av gråsäl tillåtet i Bottenhavets nationalpark.

Höstjakt på sjöfågel är tillåtet enligt förutsättningarna i 1 momentet genom tillstånd av Forststyrelsen på kobbarna Harmaaletot i Nystad, Bokreivi i Raumo, Rähät i Björneborg och Kasalabodan i Sastmola.

Enligt förutsättningarna i 1 momentet kan man genom tillstånd av Forststyrelsen tillta åtgärder för att reglera storskarvsbestånden i nationalparken.

6 §
Ikraftträdande

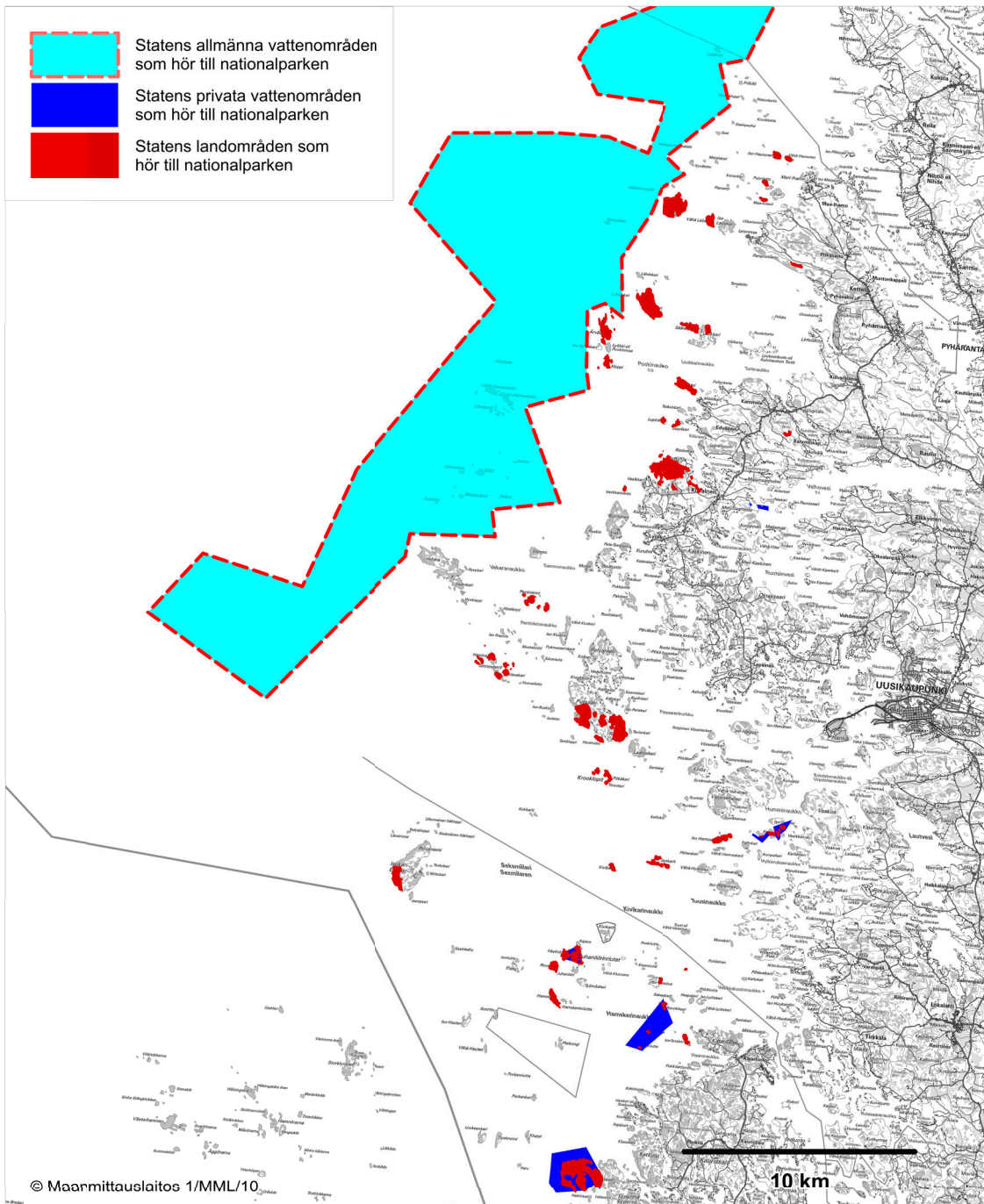
Denna lag träder i kraft den 20.
Genom denna lag upphävs 2 § 1 mom. 1
punkten i förordningen av den 27 maj 1992
om lundskyddsområden (503/1992).

Nådendal den 24 juni 2010

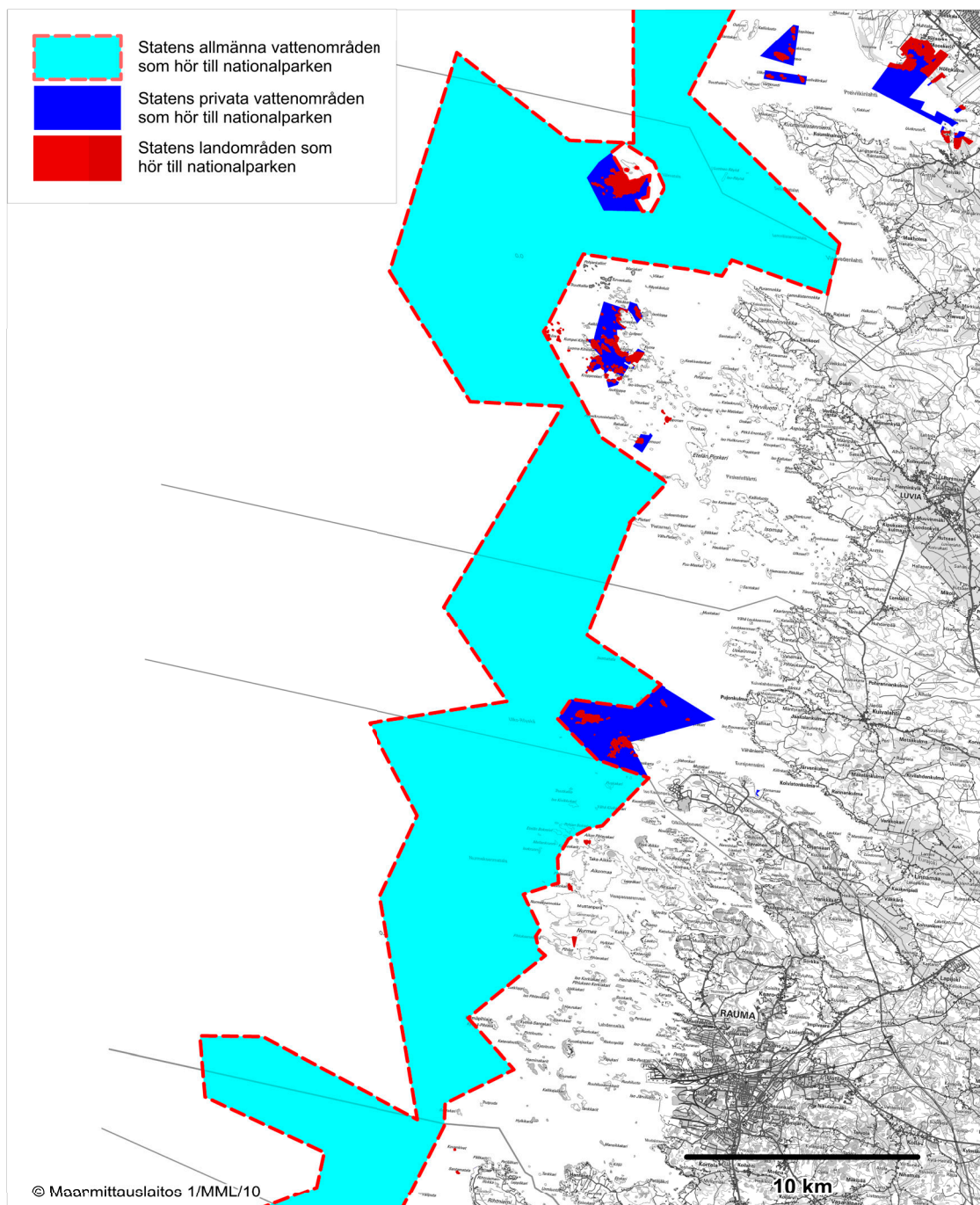
Republikens President

TARJA HALONEN

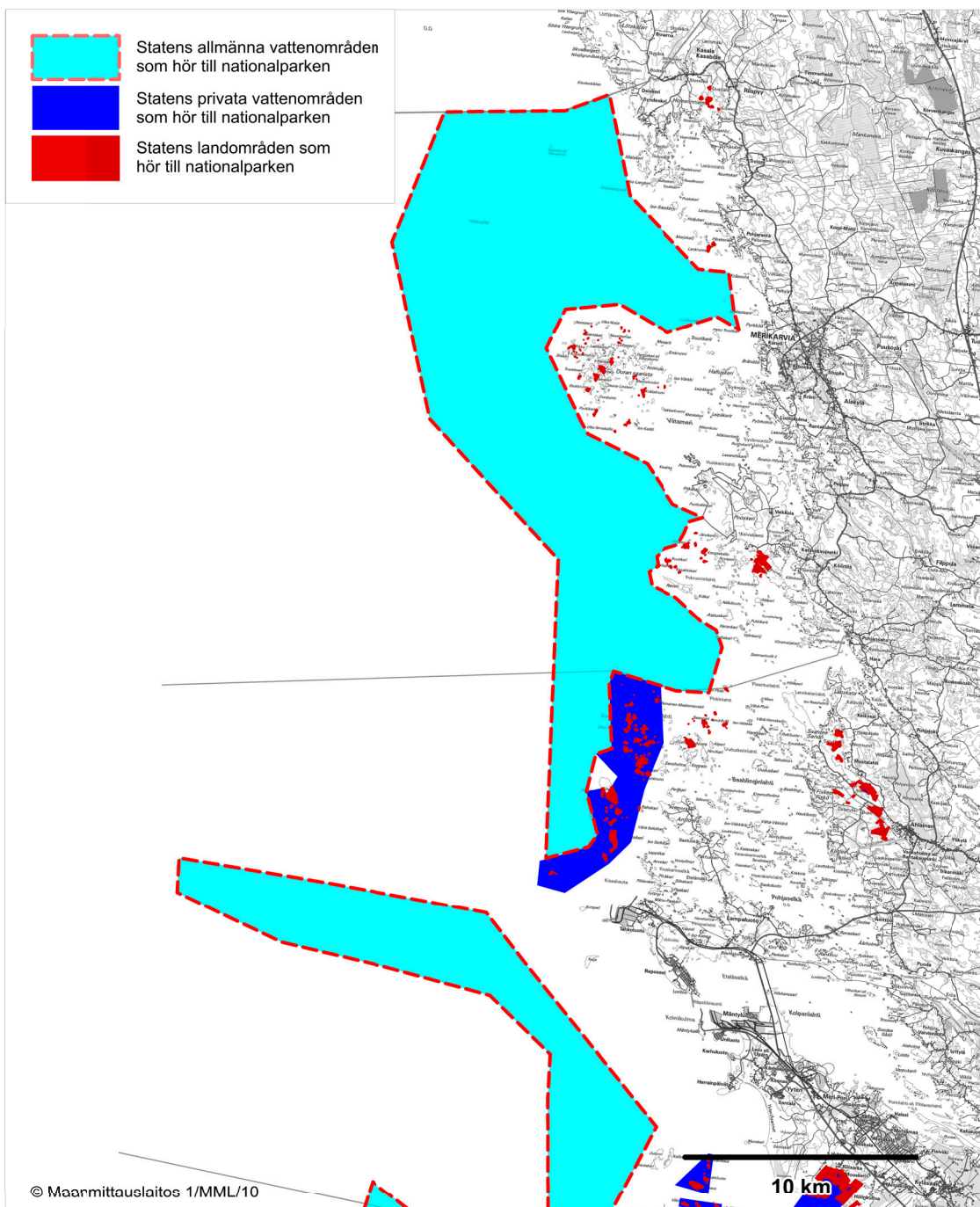
Miljöminister *Paula Lehtomäki*

BILAGA 1 Bottenhavets nationalpark

BILAGA 2 Bottenhavets nationalpark

BILAGA 3 Bottenhavets nationalpark